

การติดตามการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูในโรงเรียนอำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง
A Follow-up Study of Teachers' Performance as Complying to
Professional Teacher Ethics in Schools, ChaeHom District, Lampang Province

ทัศนาวิจันะประดิษฐ์*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พนมพร จันทรปัญญา**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูและเสนอแนะทางส่งเสริมการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูในโรงเรียนอำเภอแจ้ห่มจังหวัดลำปาง โดยใช้ประชากรครูในโรงเรียนอำเภอแจ้ห่มจังหวัดลำปาง ปีการศึกษา 2556 จำนวน 173 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามการติดตามการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้กลุ่มตัวอย่างครูในโรงเรียนอำเภอแจ้ห่ม จำนวน 8 คน โดยเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบบันทึก การสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อเสนอแนะส่งเสริมการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูวิเคราะห์ข้อมูลโดยสรุปประเด็น เสนอผลเป็นการบรรยาย สรุปผลการวิจัยได้ตั้งนี้การติดตามการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูในโรงเรียนอำเภอแจ้ห่มจังหวัดลำปาง พบว่าการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ค่าเฉลี่ยมากเป็นลำดับแรกคือ ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ รองลงมาคือ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย และมีข้อเสนอแนะทางส่งเสริมการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู ด้านจรรยาบรรณต่อตนเองโดยการส่งเสริมครูทุกคนเข้ารับการอบรมหรือประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ฝึกปฏิบัติธรรม มีการอบรมด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง จัดกิจกรรมพัฒนาอารมณ์การมีสติของครู กิจกรรมปลูกฝังจิตสำนึกและสร้างความตระหนักรู้ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง และการค้นคว้าความรู้ใหม่เพิ่มเติม การส่งเสริมกระตุ้นให้ครูตื่นตัวรับรู้และเรียนรู้วิทยาการความรู้ใหม่

* นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น

E-mail: thasana_kru@hotmail.com

** อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น (อาจารย์ที่ปรึกษา)

การประเมินผลงานครูอย่างสม่ำเสมอ และการเสริมแรงทางบวกโดยยกย่องให้รางวัลเชิดชูเกียรติครูที่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณต่อตนเองและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และมีการนิเทศติดตามอย่างจริงจัง ผู้บริหารควรกระตุ้นส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรม หรือศึกษาต่อระดับสูงขึ้น และควรอบรมให้ข้อคิดข้อเสนอแนะแก่ครูอยู่เสมอ ให้กำลังใจ สนับสนุน ยกย่องครูที่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณตามโอกาสที่ควร และครูควรสร้างจิตสำนึกความเป็นครู ปฏิบัติตามจรรยาบรรณอย่างเคร่งครัด เรียนรู้อยู่เสมอทั้งการปฏิบัติงานและความรู้ทั่วไป หรือศึกษาต่อระดับสูงขึ้น พัฒนาความรู้ให้ทันสมัย ลดตัวตนปรับเปลี่ยนทัศนคติยอมรับสิ่งใหม่ และประเมินตนเองด้านจรรยาบรรณตามความเป็นจริงเพื่อการปรับปรุง ควรปฏิบัติตามจรรยาบรรณต่อตนเองอย่างสม่ำเสมอ พัฒนาตนเองตลอดเวลา ค้นคว้าความรู้ เทคนิควิธีการสอนใหม่ ใช้เทคโนโลยีทันสมัยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นผู้นำด้านความรู้และร่วมกันสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ รับผิดชอบต่อหน้าที่ มีวินัย มุ่งมั่นปฏิบัติหน้าที่สอน และเป็นแบบอย่างที่ดี

คำสำคัญ

จรรยาบรรณวิชาชีพครู อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง

Abstract

This research aimed to monitor the teachers' professional ethics performance and to suggest some guidelines for enhancing the teachers' professional ethics performance in Chae Hom District, Lampang Province in the academic year 2013. The population was 173 school teachers in ChaeHom District, Lampang Province. The tools used for collecting the data were questionnaires about monitoring the teachers' professional ethics performance. The data were analyzed through frequency, percentage, mean, and standard deviation. The sample used was 8 school teachers in Chae Hom District selected by a specific sampling. The tool used for collecting the data was interview forms about guidelines for enhancing the teachers' professional ethics performance. The data collected from interview forms were analyzed by summarizing issues and presenting them in form of a description. The findings were as follows. To monitor the school in Chae Hom District, Lampang Province, it was found that the overall teachers' professional ethics performance was at high level ranking from the means respectively. The first place was professional ethics following by ethics towards users, society

and co-professionals. Self-ethics was the last place. The suggestions about the guidelines for encouraging the teachers' professional ethics performance and self-ethics were that all teachers should be encouraged to attend trainings or seminars based on religion and practice religious performance. Self-ethics trainings should be arranged. The activities developing the teacher's emotion as well as concentration, instilling conscious mind and building awareness regarding self-ethics and searching new additional knowledge should be provided. The teachers should be enhanced to be wakeful and perceptive and to learn new technology. The teachers' workings should be evaluated regularly. The positive reinforcement should be done by praising, awarding and honoring the teachers developing themselves continuously. The supervision and the following-up should be done seriously. The administrators should motivate, encourage the teachers to attend trainings or further their studies at higher levels, train and give the teachers some advices as well suggestions constantly. The teachers with ethics performance should be encouraged, supported and praised at the appropriate time. They should have a sense of being teachers by following the ethics strictly, learning both operational and general knowledge, furthering their studies at higher levels, developing their knowledge in a modern way, reducing self-identity, changing attitudes, accepting new things and evaluating themselves concerning the ethics based on reality for improvement. They should follow self-ethics consistently by developing themselves at all time, searching knowledge as well as new teaching techniques, using modern technology for arranging learning and teaching activities, acting as knowledge leaders, participating in creating learning societies, being responsible, disciplinary, intent to their teaching and being as role models.

Keywords

Professional teacher ethics, ChaeHom District, Lampang Province

บทนำ

แนวทางประการหนึ่งของกรอบการปฏิรูปการศึกษาคือ การพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, 1) และปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตาม

จุดมุ่งหมายของหลักสูตรคือ ครูซึ่งต้องมียุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อได้แก่ คุณภาพของตัวครู คุณภาพการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ และการประเมินผลของครู ครูที่ดีต้องมีความรักศรัทธาในอาชีพเมตตาและเอาใจใส่ศิษย์เป็นแบบอย่างที่ดีของศิษย์ รวมทั้งมาตรฐานการจัดการศึกษายังกำหนดมาตรฐานด้านครูให้มีการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล และมีตัวบ่งชี้ให้ครูประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และเป็นสมาชิกที่ดีของสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2554, 5, 13) ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (2544, 12-15) ได้กล่าวไว้ว่าชีวิตของมนุษย์ทุกคนพัฒนาได้ด้วยการศึกษาอบรม พัฒนาตนเองให้เป็นคนที่สมบูรณ์ ทั้งด้านสติปัญญา ความสามารถ และด้านคุณธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ผู้ที่มีบทบาทอย่างสำคัญยิ่งในกระบวนการทางการศึกษาในการพัฒนาคุณภาพของคนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าและเป็นกำลังในการพัฒนาชาติบ้านเมือง ก็คือครู ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญในชีวิตของคน จนกล่าวได้ว่า ครูคือผู้กำหนดอนาคตของสังคม และสังคมคาดหวังกับครูไว้สูง โดยหวังว่ามาตรฐานความประพฤติของครูจะต้องเป็นคนดี มีคุณธรรม อีกทั้งสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2539, คำนำ) ได้กล่าวไว้ว่าจรรยาบรรณวิชาชีพครูเป็นหลักการและแนวทางหน้าที่ ที่จะช่วยให้ครูและผู้บริหารการศึกษาได้ใช้ในการปฏิบัติงานและปฏิบัติตน นำไปสู่ความมีคุณภาพที่ได้มาตรฐานเป็นที่พึงพอใจของสังคม และเพื่อผดุงสร้างเสริมคุณค่าของอาชีพครู ครูควรตระหนักเสมอว่าครูเป็นบุคคลสำคัญที่สุดในการพัฒนาศิษย์ ครูต้องประพฤติปฏิบัติตนดีด้วย การพัฒนาศิษย์จึงจะเกิดผลสำเร็จ รวมทั้งตระหนักเสมอว่าจรรยาบรรณวิชาชีพครูเปรียบเสมือนศีลธรรมที่กำหนดควบคุมความประพฤติและการปฏิบัติตนของครู ซึ่งเมื่อกระทำแล้วมีผลกระทบต่อพัฒนาการของศิษย์ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารหน่วยงานการศึกษา ควรใช้จรรยาบรรณวิชาชีพครูเป็นเครื่องมือในการบริหารงานด้วยการสอดส่องดูแล และควบคุมการประพฤติ และการปฏิบัติตนของครู รวมถึงการประเมินครูทั้งในภาพรวม เป็นรายบุคคล รายกลุ่ม รายโรงเรียน ว่ามีการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูมากน้อยเพียงใด หากพบว่ารายใดหรือกลุ่มใดปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ ก็ควรยกย่องชมเชยให้รางวัล หากพบว่ามีความบกพร่องอ่อนด้อยในจรรยาบรรณข้อใด ก็พัฒนาครูในหัวข้อนั้น ๆ และควรมีแผนงานและโครงการส่งเสริมและพัฒนาครู หรือให้ครูพัฒนาตนเองในด้านจรรยาบรรณอย่างเป็นรูปธรรมเป็นประจำและต่อเนื่อง และสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2550, 49-54) ได้กำหนดจรรยาบรรณวิชาชีพครูตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู พ.ศ. 2550 ประกอบด้วยจรรยาบรรณ 5 ด้าน คือ จรรยาบรรณต่อตนเอง จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และจรรยาบรรณต่อสังคม ซึ่งจรรยาบรรณวิชาชีพครูดังกล่าวนี้ เป็นประมวลพฤติกรรมที่เป็นตัวอย่างของการประพฤติที่กำหนดขึ้นตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ ที่ครูต้องหรือพึงประพฤติปฏิบัติตาม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 (2556) มีพันธกิจในการพัฒนา และส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ผู้เรียนมีคุณภาพ มีกลยุทธ์ในการพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียน การ สอนได้อย่างมีคุณภาพ มีเป้าประสงค์ต้องการให้ครูปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเต็มตามศักยภาพ และเนื่อง ด้วยจรรยาบรรณวิชาชีพครูเป็นหลักสำคัญที่เป็นแนวทางที่ช่วยให้ครูและผู้บริหารการศึกษาได้ใช้ในการปฏิบัติงาน และปฏิบัติตน นำไปสู่ความมีคุณภาพที่ได้มาตรฐานเป็นที่พึงพอใจของสังคม ดังนั้นเพื่อให้บรรลุผลดังกล่าว จึงควร ใช้จรรยาบรรณวิชาชีพครูเป็นเครื่องมือบริหารงาน และประเมินครูในภาพรวม รายบุคคล รายกลุ่ม รายโรงเรียน ว่ามีการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูมากน้อยเพียงใด เพื่อพัฒนาครูและมีแผนงานโครงการส่งเสริมและ พัฒนาครูซึ่งการติดตามการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูยังไม่มีปรากฏชัดเจน และจากบทสรุปสำหรับ ผู้บริหาร (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2556) พบว่าผลการ ประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษารอบสาม ของโรงเรียนในอำเภอแจ้ห่มหลายโรงเรียน มีผลการประเมิน คุณภาพมาตรฐานด้านครู มีระดับคุณภาพระดับดีขึ้นไป แต่มาตรฐานด้านผู้เรียนในตัวบ่งชี้ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนของผู้เรียนมีระดับคุณภาพทั้งระดับพอใช้ และต้องปรับปรุงเร่งด่วน ด้านสถานศึกษามีจุดที่ควรพัฒนาคือ ต้อง พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ต่ำกว่าระดับดี และผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ผลสอบ O-NET ต่ำ ซึ่งผลของระดับคุณภาพด้านครูและด้านผู้เรียนที่ กล่าวถึงนี้มีความขัดแย้งกัน ไม่เป็นไปดังที่สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2539, คำนำ) ได้กล่าวว่า การปฏิบัติตน และประพฤติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาคนให้เป็นคนดี มีคุณธรรมและมีคุณภาพ หากครูปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูครบถ้วนทุกข้อ ศิษย์ก็จะได้แบบอย่างที่ดี มีกำลังใจที่จะศึกษาเล่า เรียน ครูต้องประพฤติปฏิบัติตนดีด้วย การพัฒนาศิษย์จึงจะเกิดผลสำเร็จ ซึ่งสำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554, 4,5) ได้กล่าวถึงคุณภาพผู้เรียนตามจุดหมายของหลักสูตรคือ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และคุณภาพผู้เรียนที่สังคมต้องการคือ มีคุณธรรมจริยธรรม มี ความรู้ทักษะ มีความสุข แต่จากผลการประเมินคุณภาพภายนอกดังกล่าว ถึงแม้ผู้เรียนมีสุขภาพกายสุขภาพจิตที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ แต่ยังคงพัฒนาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จึงกล่าวได้ว่าการ ประพฤติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนยังไม่สามารถพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียนให้บรรลุผลอย่างครบถ้วน โดยเฉพาะการมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการ วิจัยเพื่อติดตามการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูในโรงเรียนอำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ว่ามีการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูในระดับใด รวมทั้งศึกษา ข้อเสนอแนะทางเพื่อเสนอแนะทางส่งเสริมการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูในโรงเรียนอำเภอแจ้ห่ม

จังหวัดลำปาง ในการใช้เป็นแนวทางส่งเสริมการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา การพัฒนาครูให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3

วัตถุประสงค์

1. เพื่อติดตามการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูในโรงเรียนอำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง
2. เพื่อเสนอแนวทางส่งเสริมการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูในโรงเรียนอำเภอแจ้ห่ม

จังหวัดลำปาง

วิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1.1 ประชากรที่ใช้ในการแจกแบบสอบถาม ได้แก่ ครูในโรงเรียนอำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง จำนวน 34 โรงเรียน ที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 173 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์ จำนวน 8 คน เลือกมาจากประชากร โดยวิธีการเลือกแบบ เจาะจง ประกอบด้วย ครูดีเด่น ครูมีวิทยฐานะ และครูไม่มีวิทยฐานะ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสอบถาม

แบบสอบถามการติดตามการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูในโรงเรียนอำเภอแจ้ห่ม จังหวัด ลำปาง มี 3 ตอน ตอนที่ 1 สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 สอบถาม การ ปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูในโรงเรียนอำเภอแจ้ห่มจังหวัดลำปางจำนวน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านจรรยาบรรณ ต่อตนเอง 2) ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ 3) ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ 4) ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วม ประกอบวิชาชีพ และ 5) ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ เป็นคำถามปลายเปิด

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของ แบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์เท่ากับ .67 ขึ้นไปทุกข้อ และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครูโรงเรียนชุมชนบ้านจัววิทยา และโรงเรียนบ้านนายาง อำเภอสบปราบ จังหวัดลำปางจำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ.9591

2.2 การสัมภาษณ์

ผู้วิจัยสัมภาษณ์โดยใช้แบบบันทึกการสัมภาษณ์ ตามประเด็นคำถามที่กำหนดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย เกี่ยวกับข้อเสนอแนะทางส่งเสริมการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูในโรงเรียนอำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด ที่มีประเด็นคำถามจากผลการวิจัยในข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้ายของจรรยาบรรณแต่ละด้าน

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบประเด็นคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และตรงตามประเด็นที่ต้องการศึกษา และให้อาจารย์ที่ปรึกษารวมทั้งผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และครอบคลุมเนื้อหาและตรวจสอบความเหมาะสมถูกต้อง ในการใช้ภาษา ของข้อคำถามที่ใช้ในแบบบันทึกการสัมภาษณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 163 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.22 แบบสอบถามมีความสมบูรณ์ทุกฉบับ และนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ และการเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์โดยใช้แบบบันทึกการสัมภาษณ์แนวทางส่งเสริมการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูในโรงเรียนอำเภอแจ้ห่มจังหวัดลำปาง โดยผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลด้วยตนเองจำนวน 8 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา จัดกลุ่มความเห็น และสรุปประเด็นเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูในโรงเรียนอำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง

ผลการวิจัย

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 163 คน มีสถานภาพเป็นครู สถานภาพทางเพศส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 65.03 ครูส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 47.85 วุฒิการศึกษาของครูส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 88.34 ครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 25 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 44.17 และกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ครูส่วนใหญ่สอน คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คิดเป็นร้อยละ 35.58

2. การติดตามการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูในโรงเรียนอำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง

ตารางที่ 1 การติดตามการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู

ข้อ	รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล
1	จรรยาบรรณต่อตนเอง	4.27	0.45	มาก
2	จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ	4.36	0.48	มาก
3	จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ	4.32	0.47	มาก
4	จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ	4.28	0.54	มาก
5	จรรยาบรรณต่อสังคม	4.31	0.48	มาก
เฉลี่ยรวม		4.31	0.42	มาก

n = 163

จากตารางที่ 1 พบว่า การติดตามการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูในโรงเรียนอำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง มีการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ค่าเฉลี่ยมากลำดับแรกคือ ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ รองลงมาคือ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และด้านจรรยาบรรณต่อตนเองมีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย

3. การติดตามการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูและข้อเสนอแนะทางส่งเสริมการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู รายด้าน

3.1 ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากลำดับแรกคือ การหลีกเลี่ยงการประพฤติผิดทางชู้สาวหรือพฤติกรรมล่วงละเมิดทางเพศ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ การหลีกเลี่ยงเกี่ยวข้องกับอบายมุขหรือเสพติด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้ายคือ การศึกษาหาความรู้ วางแผนพัฒนาตนเอง พัฒนางาน และสะสมผลงานอย่างสม่ำเสมอ และรองลงมาจากลำดับสุดท้ายคือ การค้นคว้า แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนรู้และนำเทคนิคด้านวิชาชีพที่พัฒนาและก้าวหน้าเป็นที่ยอมรับมาใช้แก่ศิษย์และผู้รับบริการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่พึงประสงค์ โดยมีข้อเสนอแนะทางการส่งเสริมให้ครูทุกคนเข้ารับการอบรมหรือประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ฝึกปฏิบัติการ มีการอบรมด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง จัดกิจกรรมพัฒนาอารมณ์การมีสติของครู

กิจกรรมปลูกฝังจิตสำนึกและสร้างความตระหนักด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง และการค้นคว้าความรู้ใหม่เพิ่มเติม การส่งเสริมกระตุ้นให้ครูตื่นตัวรับรู้และเรียนรู้วิทยาการความรู้ใหม่ การประเมินผลงานครูอย่างสม่ำเสมอ และการเสริมแรงทางบวกโดยยกย่องให้รางวัลเชิงจิตวิทยาที่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณต่อตนเองและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และมีการนิเทศติดตามอย่างจริงจัง ผู้บริหารควรกระตุ้นส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรม หรือศึกษาต่อระดับสูงขึ้น และควรอบรมให้ข้อคิดข้อเสนอแนะแก่ครูอยู่เสมอ ให้กำลังใจ สนับสนุน ยกย่องครูที่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณตามโอกาสที่ควร และครูควรสร้างจิตสำนึกความเป็นครู ปฏิบัติตามจรรยาบรรณอย่างเคร่งครัด เรียนรู้อยู่เสมอทั้งการปฏิบัติงานและความรู้ทั่วไป หรือศึกษาต่อระดับสูงขึ้น พัฒนาความรู้ให้ทันสมัย ลดตัวตน ปรับเปลี่ยนทัศนคติยอมรับสิ่งใหม่ และประเมินตนเองด้านจรรยาบรรณตามความเป็นจริงเพื่อการปรับปรุง ควรปฏิบัติตามจรรยาบรรณต่อตนเองอย่างสม่ำเสมอ พัฒนาตนเองตลอดเวลา ค้นคว้าความรู้ เทคนิควิธีการสอนใหม่ ใช้เทคโนโลยีทันสมัยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นผู้นำด้านความรู้และร่วมกันสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ รับผิดชอบต่อหน้าที่ มีวินัย มุ่งมั่นปฏิบัติหน้าที่สอน และเป็นแบบอย่างที่ดี

3.2 ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดอันดับแรกคือ การรักษาชื่อเสียงและปกป้องศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ รองลงมาคือ การแสดงความชื่นชมและศรัทธาในคุณค่าของวิชาชีพ อุทิศตนเพื่อความก้าวหน้าของวิชาชีพ มีการปฏิบัติมากที่สุด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้ายคือ การใช้องค์ความรู้หลากหลายในการปฏิบัติหน้าที่และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสมาชิกในองค์กร และรองลงมาจากลำดับสุดท้ายคือ การเลือกใช้หลักวิชาที่ถูกต้อง สร้างสรรค์เทคนิค วิธีการใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาวิชาชีพ โดยข้อเสนอแนวทางการส่งเสริมควรมีการเพิ่มสวัสดิการและค่าตอบแทนให้แก่ครูเพื่อลดปัญหาหนี้สิน ลดปัญหาการปฏิบัติตามจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ควรส่งเสริมให้ครูมีความรักและศรัทธาในวิชาชีพ อุทิศตนเพื่อความก้าวหน้าในวิชาชีพ ตระหนักถึงการพัฒนาตนเองเพื่อพัฒนาวิชาชีพและปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ครูมีความรักและศรัทธาในวิชาชีพ อุทิศตนเพื่อความก้าวหน้าในวิชาชีพ ตระหนักถึงการพัฒนาตนเองเพื่อพัฒนาวิชาชีพและปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมครูศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ โดยการอบรม การสัมมนา และค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ และสร้างผลงานนวัตกรรมใหม่ ๆ และสนับสนุนแรงจูงใจให้ครูเผยแพร่ผลงานที่ใช้ได้ผล หรือเทคนิควิธีการสอนแบบใหม่และองค์ความรู้ใหม่ให้กับเพื่อนครู ทั้งภายในโรงเรียน ระดับกลุ่มเครือข่าย และระดับเขตพื้นที่การศึกษาอย่างทั่วถึง และส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ ยกย่องเชิดชูเกียรติครูที่มีผลงานโดดเด่นเพื่อเป็นแบบอย่างต่อเพื่อนครู ผู้บริหารโรงเรียน ควรสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการจัดระบบ KM ในโรงเรียน และควรกระตุ้นเตือน กำกับติดตามให้ครูใช้เทคนิควิธีการสอนที่ทันสมัยและหลากหลายจัดการเรียนการสอนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครูภายในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ดูแล กำกับติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการพัฒนาวิชาชีพของครูอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

3.3 ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากลำดับแรกคือ การให้คำปรึกษา ช่วยเหลือศิษย์และผู้รับบริการด้วยความเมตตากรุณา อย่างเต็มกำลังความสามารถและเสมอภาค รองลงมาคือ การแสดงความตั้งใจ เสียสละและอุทิศตนในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้ศิษย์และผู้รับบริการได้รับการพัฒนาตามความสามารถ ความถนัดและความสนใจของแต่ละบุคคล ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้ายคือ การเปิดโอกาสให้ศิษย์และผู้รับบริการมีส่วนร่วมวางแผนการเรียนรู้อื่นๆ และรองลงมาจากลำดับสุดท้ายคือ การหลีกเลี่ยงการลงโทษศิษย์อย่างไม่เหมาะสม โดยมีข้อเสนอแนะทางการส่งเสริมควรปลูกจิตสำนึกที่ดีของครูให้ปฏิบัติตนส่งเสริมต่อผู้รับบริการ ช่วยเหลือนักเรียน ผู้ปกครอง และหน่วยงานอื่น ๆ ด้วยใจรักและเต็มใจ ไม่เลือกปฏิบัติ ไม่หวังสิ่งตอบแทน รับผิดชอบต่อความคิดเห็น ให้โอกาสศิษย์ร่วมคิดวางแผนจัดการเรียนการสอน และเลือกจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับความสนใจ ความถนัด และความแตกต่างระหว่างบุคคล เอาใจใส่ศิษย์ที่มีปัญหาการเรียนรู้อื่นๆ หลีกเลี่ยงการลงโทษศิษย์อย่างไม่เหมาะสม มีเหตุผลและอดทน อุทิศตนปฏิบัติหน้าที่ ควรมีการจัดกิจกรรมให้ครูมีความรู้และความเข้าใจในพัฒนาการของเด็กนักเรียน วิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนมีส่วนร่วม ผู้บริหารควรมีการให้ความรู้ให้คำแนะนำกับครู ชี้แจงแนวทางปฏิบัติตนที่ถูกต้องเหมาะสมแก่ครู และส่งเสริมให้ครูปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอน กำกับติดตามดูแล นิเทศการจัดการเรียนการสอนของครู ยกย่องชมเชย และนำแบบอย่างที่ดีมาเผยแพร่ และครูควรวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล มีการพัฒนาแผนการเรียนการสอนและจัดกิจกรรมการเรียนรู้อื่นๆ ให้เหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น และเสริมแรงทางบวกแก่ศิษย์

3.4 ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากลำดับแรกคือ การเสียสละ อดทน อดออม เพื่อเพื่อนฝูง เพื่อนร่วมงานผู้ร่วมประกอบวิชาชีพด้วยความเต็มใจ รองลงมาคือ การแสดงความรัก ความสามัคคี และร่วมใจกันผนึกกำลังในการพัฒนาการศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้ายคือ การแสดงความจริงใจในการร่วมมือแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาและชุมชน ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมประกอบวิชาชีพด้วยความเต็มใจแล้วนำไปเป็นข้อมูลการตัดสินใจแก้ปัญหา และรองลงมาจากลำดับสุดท้ายคือ การหลีกเลี่ยงการปิดบังข้อมูลข่าวสารในการปฏิบัติงานจนทำให้เกิดความเสียหายต่องานหรือผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ โดยมีข้อเสนอแนะทางการส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมสร้างความสามัคคีในหมู่คณะโดยใช้กิจกรรมการสร้างขวัญกำลังใจ ปฏิบัติงานร่วมกันช่วยเหลือเกื้อกูลกัน พบปะพูดคุยปรึกษาหารือเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างครูกับครู และการจัดกิจกรรมให้ครูได้ร่วมมือกันปฏิบัติงาน มีการจัดประชุมสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้ร่วมประกอบวิชาชีพครู เพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติของครู จัดอบรมการทำงานเป็นทีม การเป็นผู้นำที่ดี และผู้ตามที่ดี ครูในโรงเรียนควรมีความสามัคคี เป็นกัลยาณมิตร รับฟังความคิดเห็น ปฏิบัติตามข้อตกลงของเพื่อนร่วมงาน และมีความจริงใจต่อกัน ผู้บริหารโรงเรียนควรเปิดใจรับฟังความคิดเห็นหรือปัญหาของคณะครูในโรงเรียน

ใส่ใจดูแลครูในโรงเรียน มีการวางแผนจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการสร้างความตระหนักและปลูกฝังให้ครูยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพครู คุณธรรม จริยธรรม มีศีลธรรมและหลักธรรม พรหมวิหาร 4 สังคหวัตถุ 4 ให้ความสำคัญของการปฏิบัติต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ประโยชน์ของการทำงานเป็นทีม และการช่วยเหลือเพื่อนครูในการจัดทำผลงานทางวิชาการ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการพัฒนาผู้เรียนด้านต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และผู้บริหารควรว่ากล่าวตักเตือนครูที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ เมื่อเกิดปัญหาขึ้นควรมีการประชุมปรึกษาหารือกันภายในองค์กร

3.5 ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากลำดับแรกคือ การยึดมั่นสนับสนุนและส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีการปฏิบัติมากที่สุด รองลงมาคือ การสนับสนุนส่งเสริม และร่วมกิจกรรมทางประเพณี วัฒนธรรมของชุมชนอยู่เสมอ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้ายคือ การเฝ้าระวังและป้องกันเหตุการณ์ ความเคลื่อนไหวที่จะเป็นอันตรายต่อชุมชนในด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ภูมิปัญญาท้องถิ่นและศิลปวัฒนธรรม และรองลงมาจากลำดับสุดท้ายคือ การแสดงความเป็นผู้นำในการวางแผนและดำเนินการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม หรือพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ภูมิปัญญาท้องถิ่นและศิลปวัฒนธรรม โดยข้อเสนอแนะทางส่งเสริมคือ ควรมีการจัดอบรมครูด้านการมีจิตสาธารณะและมีจิตสำนึกเป็นผู้นำดำเนินการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และศิลปวัฒนธรรม มีการจัดกิจกรรมที่ครูต้องทำงานร่วมกันอยู่บ่อยครั้งเพื่อกระตุ้นให้เกิดความรัก ความสามัคคีในหมู่คณะ โรงเรียนควรมีโครงการเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน ผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูควรกระตุ้นส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้นทุกครั้ง เพื่อความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและชุมชนรวมทั้งปรับเปลี่ยนทัศนคติให้ตระหนักถึงความรับผิดชอบร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน และหน่วยงานต้นสังกัดควรสนับสนุนงบประมาณในการเข้าร่วมหรือจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน ส่งเสริมให้ครูประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการอนุรักษ์ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น ใช้หลักธรรมกัลยาณมิตรในการปฏิบัติต่อสังคม มีจิตสำนึกอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรม และปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีให้แก่ศิษย์และคนในชุมชนอยู่เสมอ ส่งเสริมการแสดงภาวะผู้นำในการทำงานเพื่อชุมชนและสังคม ส่งเสริมการแสดงบทบาทในการถ่ายทอดความรู้ให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง ยกย่องเชิดชูเกียรติผู้ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนต่อสังคม ของครู คนในชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการเป็นแบบอย่างที่ดี และส่งเสริมให้บุคคลต่าง ๆ คนในชุมชนเกิดความตระหนักถึงความสำคัญของชุมชน และผู้บริหารควรให้คำแนะนำกับครู ว่ากล่าวตักเตือนครูในการดูแลป้องกัน เฝ้าระวังเหตุการณ์ที่อาจจะเป็นปัญหาและอันตรายต่อชุมชน มีการจัดประชุมหารือเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและชุมชน ผู้บริหารโรงเรียนและครูทุกคนควรร่วมกับผู้นำชุมชนปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนต่อสังคม และโรงเรียนควรเปิดโอกาสให้

นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ครูควรตระหนักและปรับปรุงพฤติกรรมให้ความสำคัญต่อการเฝ้าระวังและป้องกันเหตุการณ์ที่อาจเป็นปัญหา มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้บูรณาการจัดการเรียนการสอน หาโอกาสแสดงความเป็นผู้นำในการทำงานด้านสังคม และรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม

อภิปรายผลการวิจัย

การติดตามการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูในโรงเรียนอำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง โดยรวมมีการปฏิบัติมากทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับดังนี้ ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และด้านจรรยาบรรณต่อตนเองมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้เนื่องด้วยการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของครูที่ดี ซึ่งครูเป็นบุคคลที่ถูกคาดหวังจากสังคมว่าจะต้องเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะของครูที่ดี ครูจึงต้องประพฤติปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับที่สังคมได้คาดหวัง ผู้ที่เป็นครูจะต้องตระหนักในความเป็นครู รู้แจ้งหยั่งรู้ว่าจะอะไรคือสิ่งผิดชอบชั่วดี ประพฤติตนเป็นแบบอย่าง และประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมกับที่ได้ชื่อว่าเป็นครู ดังนั้นความคิดเห็นของครูต่อการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของตนเอง จึงอยู่ในระดับมากตามความคาดหวังของสังคม ดังที่ ยนต์ ชุ่มจิต (2553, 148) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของครูที่ดีในยุคโลกาภิวัตน์ คือ ผู้เป็นครู จำเป็นต้องงามด้วยมารยาททางสังคมอีกนัยหนึ่งได้แก่ จรรยาบรรณซึ่งถือว่าเป็นเกณฑ์มาตรฐานประการหนึ่งของอาชีพชั้นสูงหรือวิชาชีพครูที่งามด้วยมารยาท งามด้วยความประพฤติ ย่อมเสริมสร้างบุคลิกภาพของความเป็นครูให้เป็นที่น่าศรัทธาเลื่อมใสของศิษย์และบุคคลทั่วไป ในขณะที่เดียวกันครูที่รักษาจรรยาบรรณวิชาชีพหรือจรรยาบรรณครูไว้อย่างครบถ้วนย่อมนำความเจริญรุ่งเรืองมาสู่ศิษย์ของตนเอง รวมทั้งช่วยเสริมสร้างเกียรติและศักดิ์ศรีให้กับสถาบันวิชาชีพครูด้วย ดังนั้นผู้ประกอบวิชาชีพครูทุกคนจึงจำเป็นต้องศึกษา ทำความเข้าใจ จดจำจรรยาบรรณของตนให้แม่นยำและพยายามปฏิบัติตามจรรยาบรรณให้ได้ครบถ้วนสมบูรณ์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำประเด็นสำคัญมาอภิปรายผล ดังนี้

การติดตามการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง ซึ่งเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่น ๆ โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าข้ออื่น ๆ คือ การค้นคว้า แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนรู้และนำเทคนิคด้านวิชาชีพที่พัฒนาและก้าวหน้าเป็นที่ยอมรับมาใช้แก่ศิษย์และผู้รับบริการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่พึงประสงค์ และการศึกษาหาความรู้ วางแผนพัฒนาตนเอง พัฒนางาน และสะสมผลงานอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนส่วนใหญ่ในอำเภอแจ้ห่มเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ทำให้ครูต้องรับผิดชอบสอนหลายระดับชั้นและหลายกลุ่มสาระการเรียนรู้ ครูจึงควรมีการวางแผนพัฒนาผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ครูไม่ถนัดในการสอน นอกจากนี้ครูควรศึกษา หาความรู้ วางแผนพัฒนาตนเอง มีการค้นคว้า แสวงหาความรู้ใหม่เพิ่มเติมในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่พึงประสงค์แก่ผู้เรียนที่

มีปัญหาในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552, 120-121) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของครูตามหลักสิปประการของความเป็นครูดีคือ การมุ่งมั่นวิชาการ ครูมีบทบาทหน้าที่ในการเสาะแสวงหาความรู้เพื่อนำไปถ่ายทอดให้แก่ศิษย์ ศาสตร์ที่จำเป็นสำหรับครูคือ (1) ศาสตร์ที่จะสอน ครูต้องติดตามความก้าวหน้าของวิชาที่จะถ่ายทอดจากหนังสือเอกสารวารสารตามสื่อต่าง ๆ ตลอดจนเข้าประชุมเพื่อรับรู้ความคิดใหม่ ๆ ข้อค้นพบที่ขยายความรู้ออกไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะเตรียมพร้อมให้ตนเองมีความรู้ทันสมัยต่อเหตุการณ์ (2) ศาสตร์การสอน แม้ครูจะมีความรู้ดีในศาสตร์สาขาที่ชำนาญแต่ความรู้เหล่านั้นจะไม่มีประโยชน์ต่อวิชาชีพครูแม้แต่น้อยหากครูยังขาดความรู้เรื่องของการถ่ายทอดวิชาการเหล่านั้น ครูจึงจำเป็นต้องติดตามศึกษาค้นคว้าให้ทันต่อความก้าวหน้าของศาสตร์การสอนเพื่อค้นหาวิธีการที่จะอธิบายหรือถ่ายทอดให้ศิษย์เข้าใจสาระต่าง ๆ และ (3) ศาสตร์การพัฒนาคอนโดยที่อาชีพครูเป็นอาชีพสร้างคนที่มีศักยภาพให้แก่ประเทศชาติ ผู้สร้างจึงจำเป็นต้องเอาใจใส่และถือเป็นหน้าที่ที่จะต้องพัฒนาคอนให้มีความพร้อมด้านวิชาการ วิชาชีพ และการดำรงตนให้เป็นคนดีที่สังคมปรารถนา รวมทั้งมีการใฝ่ความก้าวหน้า การไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่ รักที่จะช่วยให้ประเทศก้าวหน้า เผยแพร่ผลงานวิชาการให้แก่ชุมชน ไม่หยุดยั้ง ครูจะต้องทำให้ชีวิตของครูก้าวต่อไปเพื่อที่จะทำประโยชน์ให้แก่ตนเอง ศิษย์สังคม และประเทศชาติ

สรุป

จากผลการวิจัยพบว่า การติดตามการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูในโรงเรียนอำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง มีการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่จรรยาบรรณวิชาชีพครูด้านที่มีการปฏิบัติน้อยกว่าด้านอื่น ๆ คือ ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง โดยเฉพาะข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าข้ออื่น ๆ คือ การค้นคว้า แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนรู้และนำเทคนิคด้านวิชาชีพที่พัฒนาและก้าวหน้าเป็นที่ยอมรับมาใช้แก่ศิษย์และผู้รับบริการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่พึงประสงค์ และการศึกษาหาความรู้ วางแผนพัฒนาตนเอง พัฒนางาน และสะสมผลงานอย่างสม่ำเสมอ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลำปาง เขต 3 รวมทั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบ ผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการส่งเสริมการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูด้านจรรยาบรรณต่อตนเองในข้อดังกล่าว ควรดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริม ดังนี้

1. ควรมีนโยบายส่งเสริม กระตุ้นให้ครูทุกคนมีการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม รวมทั้งส่งเสริมให้ครูร่วมกันสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้
2. ควรมีการจัดอบรมและจัดกิจกรรมด้านจรรยาบรรณวิชาชีพครูโดยใช้หลักสูตรเกี่ยวกับจรรยาบรรณเป็นรายด้าน รวมทั้งหลักสูตรคุณธรรม จริยธรรมความเป็นครู และใช้วิทยากรที่มีความน่าเชื่อถือเป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อกระตุ้นย้ำเตือนให้ครูตระหนักและปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูให้มากยิ่งขึ้นอย่างสม่ำเสมอ

3. ผู้บริหารควรมีการใช้ภาวะผู้นำปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี พร้อมทั้งกำกับ ดูแล และเร่งรัดการปฏิบัติ ตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู มีการนำจรรยาบรรณไปใช้ในการประเมินการปฏิบัติงานของครูอย่างทั่วถึงต่อเนื่อง เป็นรูปธรรมปรากฏให้เห็นชัดเจน และควรมีการอบรมให้ข้อคิด ข้อเสนอแนะแก่ครูอยู่เสมอ ให้กำลังใจ สนับสนุน และยกย่องครูที่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณอย่างสม่ำเสมอ

4. ครูควรมีการเรียนรู้อยู่เสมอทั้งด้านการปฏิบัติงานและความรู้ทั่วไป หรือศึกษาต่อระดับสูงขึ้น เพื่อ พัฒนาตนเอง และพัฒนาความรู้ของครูให้ทันสมัยอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ และสร้างจิตสำนึกความเป็นครู ปฏิบัติ ตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูอย่างถูกต้องเหมาะสม และเคร่งครัดอยู่เสมอ เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีต่อสังคม

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของครูอย่างละเอียดครบถ้วน เฉพาะด้าน

2. ควรมีการวิจัยเรื่องแนวทางส่งเสริมการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูของผู้บริหารโรงเรียน โดยการวิจัยเชิงคุณภาพ

3. ควรใช้ประชากรในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลายเพิ่มขึ้น ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน ผู้บริหาร โรงเรียน ครู และนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

ยนต์ ชุ่มจิต. (2553). **ความเป็นครู**. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3. (2556). **วิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ เป้าประสงค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3**. สืบค้นเมื่อ 5 เมษายน 2556, จาก <http://www.lpg3.go.th/>.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). **คู่มือการปฏิบัติงานข้าราชการครู**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ ชุมชนุสรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

_____. (2553). **แนวทางการนำจุดเน้นการพัฒนาผู้เรียนสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและ **มาตรฐานการศึกษา**. สืบค้นเมื่อ 29 ตุลาคม 2555, จาก <http://academic.obec.go.th>.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2554). **แนวทางการประเมินคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู. (2544). **คุณธรรมและจิตสำนึกของข้าราชการครู**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2556). **บทสรุปสำหรับผู้บริหาร**. สืบค้นเมื่อ 30 สิงหาคม 2556, จาก <http://WWW.onesqa.or.th/onesqa/th/Report/index.php>.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2539). **แบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณครู พ.ศ. 2539**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.

_____. (2550). **กฎหมายเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพทางการศึกษาเล่ม 3**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การค้ำของ สกสค.